

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poduredništvo:
Trst, Vicolo delle Rose štev. 7

Polletna naročnina . . . Lir 800
Letna naročnina . . . Lir 1.500
Letna inozemstvo . . . Lir 2.500
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Leto IX. - Štev. 18

Gorica - četrtek 2. maja 1957 - Trst

Posamezna številka L. 30

KOMUNIZEM V KRIZI in krščanska demokracija

V našem časopisu smo že večkrat poročali o delovanju Mednarodne demokršanske zveze (Nouvelles Equipes Internationalles), v kateri je vključena tudi SLS, kot zastopnica slovenskih krščanskih demokratov. Ta zveza je v preteklem tednu v mestu Arezzo v Toscani imela svoj 11. mednarodni kongres, katerega se je udeležilo 180 zastopnikov raznih evropskih demokrš. strank iz Avstrije, Belgije, Holandske, Francije, Nemčije, Anglije, Luksemburga, San Marina, Švice, Italije ter zastopniki begunskih demokrš. strank iz komunističnih držav Češkoslovaške, Jugoslavije, Litve, Poljske, Romunije in Ogrske, vsega skupaj je bilo zastopanih 17 narodov.

Kongresa so se udeležili nekateri najvidnejši politiki sedanje zapadne Evrope, n. pr. Francoz Robert Schuman, mednarodni predsednik evropskega gibanja Henry Heymon, bivši ital. ministrski predsednik Pella, bivša belgijska ministra de Schrijvers ter Van Zeeland, tajnik ital. demokršanske stranke Fanfani itd. Na to zborovanje so poleg posameznih narodov poslale svoje zastopnike tudi razne mednarodne krščanske organizacije. Najštevilnejša je bila pač italijanska delegacija, vendar so tudi Belgiji poslali 30 delegatov, Francozi 48, drugi narodi nekoliko manj. Izza železne zaves so Čehoslovaki imeli 5 delegatov, Jugoslovani 3, Poljaki 9, Ogrji 5, Romuni 4, Litvanci 3. Kongres je obiskal tudi ital. ministrski predsednik Segni, predsednik senata Merzagora, predsednik parlamenta Leone, minister Togni, dalje Francoz Jean Monnet, itd.

Glavni referat je imel tajnik ital. KD Fanfani, ki je drugi dan kongresa, v torek 24. aprila govoril o »Krizi komunizma in krščanski demokraciji«. Ta govor je tvoril središče nadaljnjih debat in tudi podlaga za končno resolucijo. Vodilni ital. dnevnik »Corriere della Sera« je posvetil temu kongresu nedeljski uvodnik. V njem pravilno poudarja nekatera dejstva, ki so jih iznesli na kongresu v Arezzu. Predvsem, da je komunizem, kljub krizi, v katero je zašel, še vedno največja nevarnost ne samo za sedanji socialni red, temveč sploh za načela, na katerih stoji katera koli družbena ureditev, ki se noče odreči svobodi. Pri tem je pravilno poudaril posl. Scelba, da bo boj zoper komunizem trajal še dolgo, morda še nekaj rodov. Ni potrebno, da bi bili pesimisti za tako trditve; dovolj je, da pogledamo na kakih osnovah stoji komunizem. Na eni strani je to nauk, ki je povzel vse zmote preteklih časov, na drugi je ta nauk sredstvo v službi zgodovinskega ruskega imperalizma, ki se že stoletja širi na vse strani brez vsakršnega obzira na sredstva in na meje. Ta imperalizem je sedaj našel v komunizmu najboljšo pomoč, da lahko množi svoj vpliv. In to dela z mnogoobrazno taktiko v Evropi, Aziji in Afriki.

Končno je komunizem tudi »vera«. Saj zahteva od svojih pristašev popolno predanost in zaupanje dogmam marksizma in leninizma. Zato pa je tudi nasprotnik vsakršne vere, in predvsem katoliške, ki mu je zaradi svojega jasne nauka in trdne organizacije največja ovira pri širjenju njegovega vpliva.

RESOLUCIJA

V petek 26. aprila se je kongres zaključil ter je sprejel naslednjo resolucijo, ki nam jasno pove, kakšno

stališče so demokršanske stranke v Evropi zavzele do komunizma v sedanjem trenutku:

»Kongres NEI, ki se je sestal v Arezzu od 24. do 26. aprila na svojem 11. sestanku,

potem ko je pregledal dogodke, ki so se odigrali pred XX. kongresom ruske komunistične partije in po njem,

se klanja vsem žrtvam svobode, ki jih je strla komunistična diktatura; obsoja divje zatiranje, posebno na Ogrskem, s pomočjo katerega so Sovjeti ohranili svojo nadoblast nad zaslužnimi narodi;

ugotavlja, da ti dogodki pričajo o nezmognosti komunizma, da zgradi socialni red, ki bi slonel na pravičini, in o njegovi nezmognosti, dati ljudem svobodo in blagostanje;

trdno veruje, da se mir in pravica ne moreta vrniti na svet, ne da se zopet obnovi nemška edinost in

ne da se vrne resnična neodvisnost narodom Srednje in Vzhodne Evrope.

Kongres spričo komunizma v krizi ugotavlja strogo dolžnost vseh krščanskih demokratov, da najdejo sredstva, kako zadostiti vsem ljudem njih željo po svobodi, dostojanstvu in blagostanju;

proglasa zato potrebo po socialnih reformah, pri katerih morajo pomagati vsi, ki se zavedajo svojih obveznosti do Boga;

podčrtava nujnost po evropski združitvi in posebno, da se odobrijo pogodbe o Skupnem evropskem tržišču in Evratomu;

poudarja potrebo po velikodušni in pametni politiki do manj razvitih narodov v Aziji in Afriki.

Končno poudarja kongres še svojo zvestobo Atlantskemu paktu in miroljubnemu sodelovanju med narodi. Ter zaključuje: »Spričo komunistične nevarnosti Nouvelles Equipes Internationalles izpovedujejo svojo vero v ideal svobode, ki edini more vrniti danes zaslužnjem narodom upanje in moč.«

V nedeljo je kongresiste sprejel v posebni avdienci sv. oče. O tem bomo poročali v prihodnji številki.

Nevihita na Srednjem Vzhodu

V evangeliju je čudež o Jezusu, ki pomiri vihar na Tiberijskem morju. Razlagalci pravijo, da v Palestini radi nastajajo nenadni viharji, ki prihrumijo, se zdijo kratke čas, potem pa zopet prav tako nenadoma nastopi tišina. Takim pojavom prisostvujemo na Srednjem Vzhodu že nekaj let sem na političnem polju; nenadni viharji nastajajo, ki stresejo svetovno javnost v strahu, da se ladjica svetovnega miru potopi. Toda prav kakor v evangeliju se ti viharji vedno znova pomirjajo na veliko utego vsega sveta.

Tak nenaden vihar je razburkal politične vode na Srednjem Vzhodu v zadnjih dveh tednih ob mali državi Jordaniji. Ko smo zadnjič o tem poročali, res nismo vedeli, kako naj poročilo zaključimo, saj je bilo prav tiste dni vse tako tekoče, nemirno in razburkano, da ni bilo mogoče predvideti nadaljnjega razvoja. No, danes po enem tednu se je zopet začelo kazati sonce miru skozi temne oblake. Zasluga gre menda v prvi vrsti dvema, kralju Arabije Ibn Saudu in pa ameriškega VI. brodograditelja, ki se je ob koncu preteklega tedna prikazalo v vzhodnem Sredozemskem morju.

Kralj Hussein, ki mu je šele 20 let, je namreč ostal zelo razočaran, ko se mu je izneveril poveljnik generalnega stana Hagari, v katerega je stavil veliko zaupanje. Ko so se začele potem puntati še levičarske stranke z ministrom Nabulsom na čelu ter so proglasile splošno stavko, je mladi kralj uvidel, da je prišla res zadnja ura odločitve. Tedaj je zaigral poslednjo karto, ki mu je še preostajala: razpustil je parlament, razpustil vse stranke, odslovil vladno Kalidija ter vpeljal svojo osebno vojaško diktaturo, za upravne posle pa je imenoval novo vladu v Ibrahimom Hašemom na čelu. To je bila zelo drzna poteza za kralja Hussein, ki se mu je pa vsaj za sedaj posrečila. V vsej deželi je dal oklicati obredno stanje, vso oblast izročil v roke nekaterim svojim zvestim častnikom ter beduinskim rodovom. Dal je zapreti večje število levičarsko usmerjenih politikov in tudi razne nezveste častnike. Proglasil je, da so vse levičarske stranke delale proti narodnim interesom, ker so se pogajale za priključitev Jordanije k Siriji in k Egiptu. Poročila tega tedna

pravijo, da so obsedno stanje že nekoliko omilili, ker se v deželo povsod vrača mir in red.

Vse to priča, da je uspeh kraljevega koraka bil hiter in odločen. Za to pa smo rekli, da se Hussein mora zahvaliti predvsem kralju Ibn Saudu. Ta je namreč v najbolj kritičnem momentu obljubil kralju Husseinu svojo pomoč. To pomoč je podprl s četami, ki so že prej bile v Jordaniji, ter je z njimi zaprl mejo proti Egiptu. Tako se Husseinu ni bilo bati napada s te strani, ki se ga je najbolj bal. Na severu so mu obljubili pomoč v Iraku, ki je prav tako poslal na mejo svoje čete. Pomoč pa je vsaj posredno prišla tudi od Eisenhowerja. Ta je namreč ukazal ameriškega brodograditelja v Sredozemlju, naj za vsak primer odpluje na vzhod. Istočasno je slovesno izjavil, da bo Amerika branila neodvisnost jordanskih mej pred komer koli z vsemi svojimi silami. Ameriško brodogradje pa ni, da bi se z njim šalili. Šteje dve veliki letalonosilki, ena ima 60 tisoč ton, ter veliko število drugih ladij, vsega skupaj okrog 80 enot s 25 tisoč možmi posadke. Taka sila niso mogle solze. Zato so se jordanski sosedi zbal, in nihče se ni ganil. Sirija in zlasti še Egipt sta sicer glasno protestirala zaradi vsega tega, a le po radiu. Tudi Sovjeti niso pokazali posebne jeze, ko so slišali, da ameriško brodogradje križari ob obalah Palestine. Čeprav so le nekaj dni prej grozili z ognjem in s strelami vsem v Evropi, ki so se pokazali pripravljene sprejeti atomsko orožje v svojo obrambo, so se sedaj unesli. Tako lahko rečemo, da se je kralj Hussein to pot izmazal in rešil sebi prestol, svetu pa mir.

Pri vsem tem je pa zanimivo brati razlago francoskih in angleških časopisov k Eisenhowerjevemu ukrepu. Koncem oktobra lanskega leta, piše neki francoski časnik, smo se mi hoteli izkrcati v Egiptu zato, da naredimo tam mir. Eisenhower je nagnal nad nas svoje brodogradje in morali smo se umakniti. Danes komaj po nekaj mesecih pa isti Eisenhower pošilja isto brodogradje zato, da sam dela mir. Ko bi nas takrat pustil le še nekaj dni, pa bi današnji homatiji ne bilo. Tiha škodoželjnost angloameriških komentarjev v teh dneh na račun Amerikancev ni povsem brez podlage.

NA POTI K SOŽITJU

Prvi sestanek Mešane komisije v Rimu

Prve dni maja je napovedano prvo srečanje italijansko-jugoslovanske Mešane komisije, ki jo predvideva 8. člen Posebnega statuta Londonskega sporazuma, za reševanje vseh spornih zadev, ki bi nastopile ob izvajanju sporazuma. Po dolgih dveh letih in pol se bo končno sestala ta komisija v Rimu. Slovensko narodno manjšino na Tržaškem teži mnogo zadev. Prav tako vemo, da v coni B ni zadovoljna s svojim položajem italijanska manjšina. Kje je krivda, da začena Mešana komisija šele po dveh letih in pol? Na manjšinah gotovo ne, ne na eni niti na drugi strani. Krivdo nosita oba neposredna podpisnika, to sta Italija in Jugoslavija. Tu si dovoljujemo tudi dodati, da se je Italija vse predolgo obotavljala.

Londonski sporazum ja v načelu izvršen. Čaka pa podrobno izvedbo Posebnih statuta, ki štiti nemoteni kulturni, gospodarski in socialni razvoj obeh manjšin, slovenske pod italijansko upravo in italijanske pod jugoslovansko upravo.

Kako je z italijansko manjšino pod jugoslovansko upravo, se ne bomo bavili. To bo najbolje opravila italijanska delegacija sama. Opozoriti hočemo na slovensko narodno manjšino na Tržaškem. Teče že tretje leto po sporazumu, a raznih »TAKOJ« in »RAZUMNIH UKREPOV« ni še od nikoder. Šli smo celo rakovo pot. V šolskem pogledu se ni izvršilo prav ničesar, kar bi lahko rekli, da pomeni izboljšanje. Strokovni tečaji na Opčinah, v Dolini in Nabrežini so še vedno le tečaji in ne šole, kot je bilo obljubljeno. Ni organika niti za osnovne niti za srednje šole. Šolske knjige izhajajo z vedno večjo zamudo. Šolski prostori so še vedno pretesni, telovadnice preobremenjene, delavnice le pregrajeni hodniki in razredi nadstevilni. Vse naše šolske osebe je še vedno le začasno in ga premetavajo z leta v leto iz šole na šolo. Ne izvaja se 8. člen Memoranduma, ki izenačuje sem pristojne prebivalce z ostalimi državljani v vseh pravicah. Osporava se državljanstvo osebam, ki so ga doslej imele. Če pogledamo Posebni statut, lahko od točke do točke zabe-

ležimo le minus in ničle. Zato nas tem bolj veseli, da pride v teh dneh do prvega srečanja komisij in do dela. Naša želja je: DAJTE LJUDEM SVOBODO, PA BODO NAJBOLJŠI DRŽAVLJANI. V svetu danes ni več strateških meja, ki bi bile nepremagljive. Zato naj ne bo tudi drugih meja in pregraj, zlasti na stičnih področjih dveh narodov. Narodi naj se med seboj spoznavajo in spoštujejo ter tvorijo most v duhovni svet. Le preko trdnega zgradjenih mostov med narodi in kulturami je možno mednarodno sožitje. Podrti mostovi in žične zapreke pa ločijo in kličejo na obrambne okope.

Ce sta Jugoslavija in Italija našli stično točko na gospodarsko-trgovskem področju, kjer se obe državi dopolnjujeta, naj najdeta tudi na notranje političnih področjih sožitje za narodne manjšine vsaka na svojem področju, ki jima je izročeno v upravo.

Želja po koristnih sporazumih, ki bodo zagotavljali nemoteni razvoj manjšin, naj vodi obe delegaciji, ki se bosta sestajali in nadzorovali izvajanje in tolmačenje tega sporazuma.

Čas kategorično zahteva sodelovanje, dobro voljo in vzajemno zaupanje narodov.

Dokler ne bo v političnem odločanju in sodelovanju zaupanja, se je nemogoče približati kakršnikoli obliki mednarodno družbenega sožitja.

Drš.

Sovjetsko vmešavanje v Bonnu

Sovjeti so poslali Zapadni Nemčiji opomin, naj Nemčija ne izdeluje jedrnega orožja in naj ne dovoli na svojem ozemlju atomskih oporišč. Sovjeti groze zahodnim Nemcem, da bi vodikova bomba na gosto obljubljenih industrijskih središčih napravila veliko opustošenje. Bonnska vlada je označila ta opomin kot grobo kršenje in vmešavanje v notranje državne zadeve. Sovjeti hočejo vplivati na sestanek Atlantskega sveta, ki bo ta teden v Bonnu in pa na nemške jesenske volitve.

Amerika bo branila zapadni svet

Ameriški zunanji minister Dulles je poslal Sovjetski zvezi oster opomin, da ne bo trpel nikakega nasilja. Svobodni svet se ni pozabil krvavih dogodkov na Madžarskem in Poljskem. Dulles je opozoril Sovjete, naj si nikar ne delajo utvar, če mislijo vztrajati s politiko nasilja. Madžarsko-poljska kriza še ni končana. Zahodno zavezništvo je trdno in nezlomljivo. Amerika bo branila zahodni svet proti vsaki sovjetski grožnji.

Plovba skozi Suez

Egiptovska vlada je predložila nov načrt s pogoji za plovbo po prekopu. Združene države so s pogoji skoraj v celoti soglasne in čakajo le, kako se bo ta načrt dejansko izvajal. Anglija protestira, vendar se bo posluževala prekopa. Francozi pa so proti načrtu. Nasserja je težko pregovoriti. Nastop z vojsko pa je nemogoče. Treba je počakati, da bo Nasser zopet v tiski.

Mikojan v Avstriji

Velikonočni teden so imeli v Avstriji visok obisk iz Moskve. V goste je namreč došel namestnik sovjetskega ministrskega predsednika Mikojan, ki velja za enega najbolj pomembnih voditeljev Sovjetske zveze po Stalinovi smrti. Obisk je bil že dalj časa napovedan in je mirno potekal tudi zato, ker je avstrijska policija podvzela potrebne varnostne mere. Mikojan je imel z avstrijskimi voditelji razne politične razgovore ter je ob slovesu poudaril pomen avstrijske nevtralne politike. Pravijo, da je bil ravno to namen njegovega obiska, prepričati namreč Dunaj, da je za Avstrijce veliko bolj pametno, če ostanejo nevtralni, ko so pa sovjetske čete le 60 km proč od Dunaja na ogrski meji. Drugi menijo, da je bil Mikojanov obisk tudi poskus, prebiti obroč izolacije, ki se je stisnil okrog Rusije po ogrskih dogodkih v pretekli jeseni, ter začetek nove sovjetske ofenzive za mirno koeksistenco. Verjetno, da je Mikojan s svojim obiskom imel vse te namene in še kakkega drugega, ki ga ni povedal.

NAŠ TEDEN V CERKVI

IZ SV. EVANGELIJA

Eisti čas je rekel Jezus farizejem: »Jaz sem dobri pastir. Dobri pastir da svoje življenje za ovce. Najemnik pa in kdor ni pastir in ovce niso njegove, vidi volka priti in ovce popusti ter zbeži in volk ovce pograbí in razkropí. Najemnik pa zbeži, ker je najemnik in ga za ovce ni skrb. Jaz sem dobri pastir in poznam svoje in moje poznajo mene, kakor Oče pozna mene in jaz poznam Očeta; in svoje življenje dam za ovce. Se druge ovce imam, ki niso iz tega hleva; tudi tiste moram pripeljati: in poslušale bodo moj glas in bo en hlev in en pastir.«

Ljubka in mila je podeda Zveličarja — dobrega Pastirja, ki z očetovsko ljubeznijo skrbi za vse ljudi. Naziva jih ovce, kar pomeni, da so mu ljudje posebno pri sreči kakor dobremu pastirju tiste neboljene živalice, katere pozna, jih ima vse preštete, jih krmi, napaja in neguje, vodi na pašo in varuje pred nesrečo ter nevarnostjo podnevi in ponoči. Tudi žrtvuje se zanje.

G. Jezus nas nikoli ne pozabi in nikdar ne zapusti. On trajno misli na nas, vedno nam je blizu, vedno je z nami. Pase nas na razne načine: ohranja nam življenje in zdravje, daje moč in pomoč; pase nas v molitvi, pri sv. maši, s poukom (z resnico), z navdihi, s številnimi milostmi in še posebno s svojim Rešnjim Telesom — sv. obhajilom.

Najlepši pašnik za naše duše je obhajilna miza. Pristopajmo radi

in s posebno ljubeznijo! Dober katoličan pozna številne blagodejne učinke sv. obhajila: Sv. Hostija je nebeški Kruh, naši duši prepotrebna hrana, ki ima vso sladkost v sebi. Sam Zveličar pride v našo dušo v obliki posvečenega Kruha. S tem je povedano vse. On sam nas torej hrani na duhoven način s svojo dobroto, resnico, sladkostjo in ljubeznijo. Združuje se z nami, pomnoži obstoječo krstno milost, deli nam tolažbo, moč, mir, nadnaravno luč in posebno pomoč; očisti naše duše, utrdi in okrepi našo vero in druge kreposti; podpre našo šibkost in ozdravi našo slabost. Razsvetljuje razum, omehča naše srce, da se vname v ljubezni do Boga in do bližnjega. Poseben učinek sv. obhajila mora biti zlasti velika in topla ljubezen do Boga in do bližnjega. Če tega sadu ni, potem je znak, da sv. obhajilo ni bilo v redu prejet. Zakrament sv. R. Telesa je zares zakrament ljubezni. Iz ljubezni je bil spočet, ljubezen vsebuje in daje, kliče, podžiga in pričakuje. Sv. obhajilo nam torej pomeni nadnaravno hrano, moč, zdravilo, oporo, glavno posvečevalno sredstvo in temeljno zagotovilo večnega življenja in nesmrtnih blaženosti, katero pripravlja in jamči. Zaradi tega nikakor ne drži ugovor tistih, ki po navdihu hudega duha trdijo: sv. obhajilo ne sme preiti v navado ali v pretiranost! Vprašam vas: Ali je mar nesposoben in pretiran tisti človek, ki skrbi za to, da mu telo od lakote ne omahne ali celo umre?! — Cenimo in ljubimo pogosto sv. obhajilo! Jezus, dobri Pastir, vodi nas in posveti nas!

Iz življenja Cerkve

VELIKONOČNA POSLANICA SV. OČETA

Na Veliko noč je sv. oče govoril pred polnim trgom sv. Petra o moči Kristusovega vstajenja in o znakih v svetu za lepšo bodočnost ter je ponovno spodbujal svet in poglavarje narodov k pravemu krščanskemu redu. Radijska omrežja so po vsem zapadu prenašala papežev govor in tudi na televizijskih aparatih smo papeža lahko opazovali.

Tudi med osmino velike noči je sv. oče sprejemal vsakovrstne skupine in jim dajal smernice za njihovo delovanje. Zlasti je bila veličastna splošna audienca na veliko nočno sredo, ko je v polni cerkvi sv. Petra govoril sestram-bolničarkam in pozdravil romarje iz vsega svobodnega sveta.

KARDINAL VIŠINSKI

V mesecu maju pričakujejo v Rim poljskega primate kard. Višinskega z nekatereimi poljskimi škofi. Na Poljskem so se verske razmere v toliko zboljšale, da so škofoje dosegli razpust duhovniških društev, podobnih Ciril-metodijevim društvom v Sloveniji in da se je vpeljal pouk krščanskega nauka v vse osnovne in srednje šole.

BLAGOSLOV RIBISKEMU BRODOVJU

Na obrežju reke Tajo pri Lisboni je pomožni škof lisbonskega patriarha Rôha blagoslovil veliko ribiško brodogradnjo, ki od-

haja na ribolov na Novo zemljo in Groenlandijo. Brodogradnje šteje 20.000 mož. Med ribiškimimi ladjami je tudi ladja s kapelo in holniška ladja.

MOLK NA VELIKI PETEK

Na pobudo msgr. Cardijna je 80.000 članov belgijskih katoliških sindikatov na veliki petek za eno minuto prenehalo z delom. S to minuto molka ob treh popoldne, ob uri Gospodove smrti, so počastili Jezusovo žrtev.

CERKEV JE HISA BOŽJA

Bolonjski kardinal Lercaro je v Firencah imel predavanje o stališču arhitekta do cerkvenih zgradb. Poudaril je, da mora arhitekt v svojem delu izražati svojo vero, do katere pride po Cerkvi. Za arhitekta ne sme biti vseeno, ali gradi katoliško cerkev ali budistični tempelj. Cerkev, ki jo mora arhitekt uresničiti v svojem delu, je dom Boga.

POPRAVLJENA KRIVICA

Nemški senat je te dni sprejel odredbo, ki prekljuje oddlok iz časa kulturnega boja, ki je določal kazni za tiste poročence, ki so prej sklenili cerkveni zakon kot pa civilnega.

POMEMBNO SPREOBURNJENJE

Pred časom je sveti oče sprejel v privatni audijenci japonskega poslanika pri sv.

stolici z ženo in tremi otroci. Njegova žena je namreč po enoletni pripravi prestopila v katoliško cerkev iz budizma in je bila krščena na ime Marija Klara. Istega dne je tudi prejela prvo sveto obhajilo.

TEDEN EVANGELIJA

Ta teden imajo v Madridu »Teden evangelija«. Prireditelji hočejo v vernikih poglobiti poznanje svetega pisma, ker je evangelij temelj našega verovanja in tudi daje smernice za pravilno življenje v družbi; pojasnjuje tudi namen človeškega življenja na svetu.

PRIMERNA STANOVANJA

Monakovski kardinal Wendel je na nekem zborovanju poudaril, da je pravica do primerne stanovanjske ena izmed prvih pravic vsake družine. Zato so nemški katoličani ustanovili posebno organizacijo za družinska stanovanja.

Naši so prve dokumentarne spise iz časov prikazovanj v Lurdu

Po 99 letih so pred nedavnim prišli na dan prvi spisi in policijski zapiski o Bernardinih zasliševanjih v dneh njenih velikih videnj. Spisi so še dobro ohranjeni in iz njih v vsej preprostosti govorijo čudoviti dogodki, katerih resničnosti ne more danes nihče več oporekati. Stoletni prah jih ni potvoril, še vedno se v njih zrcali ista, in skozi vse stoletje edinstvena resnica! Bernardka Soubirous je resnično videla nebeško Gospo.

V jutru 21. februarja leta 1858 je Bernardka Soubirous, dekletce resnega obraza in mirnega pogleda, oblečena kot najrevnejša lurska pastirica, običajno kot vsako jutro prisostvovala sv. maši v župni cerkvi. Po sv. maši jo je pred cerkvijo ustavil mož, čigar ime jo je močno vznemirilo: policijski komisar Jacomet. To rečno dekletce, ki je s svojimi starši in sedmimi bratci živel v zatohlih prostorih starega mlina, je začela vznemirjati takratne velike lurske osebnosti.

CESARSKI PROKURATOR ZASLIŠUJE BERNARDKO

Komisar Jacomet je Bernardko peljal k cesarskemu prokuratorju Dutouru. Upal je, da bodo vprašanja in grožnje strogega sodnika zbegale rečno dekletce, da bo opustila svojo vsakdanjo pot k massabielski votlini.

Med prokuratorjem cesarja Napoleona III. in skoro nepismeno lursko pastirico je prišlo do sledečega pogovora, ki so ga sedaj našli dobesedno zapisanega med najdenimi papirji:

Dutour: »Ali je vaš namen, da boste še nadalje vsako jutro šli k votlini kakor doslej?«

Bernardka: »Gotovo, gospod, obljubila sem, da bom skozi petnajst dni šla vsak dan k votlini.«

Dutour: »Povedali so vam že, da so vaša videnja le plod domišljije in sanj in da ni mogoče polagati nanje nobene važnosti. To so vam povedale tudi redovnice, ki vas učijo krščanski nauk in ki so nad vse pobožne ženske. Zakaj ne poslušate njihovega nasveta? S tem bi se izognili, da se moramo mi baviti z vami.«

Bernardka: »Čutim preveliko srečo, kadar grem k votlini.«

Dutour: »Lahko bi se ji odrekla. V nasprotnem slučaju bomo primorani, da vam zabranimo.«

Bernardka: »Čutim, da me privlači neka moč, kateri ne morem nasprotovati.«

Dutour: »Pazite! Mnogi so mnenja, da na ta način vi in vaša družina zlorabljate vero ljudstva. Tudi jaz sam lahko to sumim. Vaša družina živi v skrajni revščini.

LEPA SPRAVNA POBOŽNOST

Gibanje »Pax Christie«, katerega glavni namen je prinašati pomirjenje med narodi, je organiziralo ganljivo spravno pobožnost v francoskem kraju Aseq, severno od Lilla, kjer je aprila 1944 padlo kot žrtev nacistov 86 ljudi. Nemško zastopstvo je vodil škof iz Eichstadta, msgr. Schroeffer, predsednik gibanja Pax Christi v Nemčiji. Sprejel ga je kardinal Lienart, nadškof lillski. Eichstadski škof je poklonil župni cerkvi mašni plašč vijolične barve z napisom: Spovem se Bogu vsemogočnemu, in vam, bratje, da sem grešil veliko. Poklonil je tudi mašno knjigo in velikonočno svečo. Kardinal je v imenu francoskega naroda izjavil, da smatrajo Francozi podobno dejstvo klanja, ker se morata oba krščanska naroda zblizati v imenu Kristusa, vsem in skrbeti skupno za mir in srečo Evrope.

Vi ste sedaj v središču ljudske pozornosti in vaša družina je bila zato deležna že marsikateri ugodnosti. Lahko pričakujete še novih, večjih. Ne prikrivam vam, da, če ne boste govorili resnice glede prikazovanj in, če bo vaša družina še nadalje zlorabljala vse to v svoje namene, vas homo sodniško prijeli in strogo kaznovali.

Bernardka: »Jaz ne pričakujem nobenih ugodnosti v tem življenju.«

Dutour: »Tako pravite, toda, ali niste že prejeli povabila gospe Millet in ali ne živite sedaj v njeni hiši mnogo boljše, kakor ste živeli z vašimi starši? In tudi oni, ali ne upajo, da bodo zboljšali svoj položaj zlorablajoč vas in vaša videnja, ki niso drugega kot domišljija, kakor so vam že povedali, ali morda celo plod laži in izmišljotin?«

Bernardka: »Bila je gospa Millet, ki me je hotela sprejeti v svojo hišo. Ona sama me je prišla iskat. Jaz sem jo ubogala, samo da ji ugodim. Nisem mislila nase. Nikdar se nisem lagala.«

Ves pogovor med Bernardko in prokuratorjem Dutoourom so zapisali in ga pozneje spravili v arhiv. Ko je bil komisar Jacomet poslan na novo mesto, je tudi te spise vzel s seboj in so ostali vse do leta 1939 med važnimi listinami njegove družine. Jacometova snaha jih je tega leta izročila duhovniku Pasqueru, ravnatelju velikega zavoda v zgornji Savoji, ki jih je vse do danes skrbno hranil. Pred dnevi pa se je odločil in jih dal na razpolago znamenitemu duhovniku René Laurentinu, kaplanu Notre-Damskega zavoda, ki je spisal zelo razširjeno knjigo o lurskih dogodkih. L'abbé Laurentin je spoznal veli-

SV. BERNARDKA

domove, nekateri osnovali svoja podjetja. Imajo živahne zveze s svojci v domovini, ki jim postržovalno pomagajo. V Londonu je lepo število politikov, diplomatov in drugih javnih delavcev Hrvatov in Srbov. Hrvate vodi glavni tajnik HSS dr. Juraj Krnjević, med Srbi je najuglednejši profesor Slobodan Jovanović. Imajo skupno podporno organizacijo pod vodstvom industrijskega in lastnika paroplovne družbe Ivanovića, vsak zase pa celo vrsto posebnih združenj za razne namene. Z vsemi temi in mnogimi drugimi sem imel priliko za daljšo izmenjavo misli. Bivši minister in tajnik demokratske stranke Božidar Vlajić, ki je predsednik kulturnega odseka podpornega društva, je omogočil, da sem pri sestanku tega odseka lahko pozdravil kar polno dvorano svojih dolgoletnih znancev in prijateljev iz vseh delov in krajev Jugoslavije.

Tako mi je teh par tednov, ki so mi bili odmerjeni za bivanje v Evropi, minilo kot bi zdrknil film pred očmi.

(Konec)

ko važnost teh listin in je dovolil, da so prišle v tisk. — To je bilo brez dvoma v načrtih božje previdnosti, da so prav ob stoletnici lurskih prikazovanj ponovno lahko dokazali, da je sv. Cerkev nezmotljiva v svojih sodbah in neklonljiva v iskanju resnice.

KOMISAR JACOMET IN BERNARDKA

Med listinami lurskih dogodkov so predvsem tri velike važnosti. Prva se nanaša na Bernardkino zaslišanje od strani cesarskega prokuratorja Dutooura, druga je Bernardkina čista in iskrena izpoved o videnjih v massabielski votlini in tretja je intervju, ki ga je dne 26. septembra 1858 imel z Bernardko zastopnik francoskega časopisa »Courrier Français«. Avtentična izpoved Bernardke Soubirous komisarju Jacometu v februarju leta 1858 se glasi:

Imenujem se Bernardette Soubirous. Imam 13 ali 14 let in sem iz Lurda. Ne znam ne pisati ne brati in nisem še bila pri prvem sv. obhajilu.

Dne 11. februarja, ko je v Tarbesu sejmški dan, me je prišla klicati Jeanne Balume, da bi z njo šla nabirat cvetke vzdolž reke Gave. Predno sem prebrodila potok mlinarja gospoda Lafitteja, da bi prišla na nasprotni breg, sem zaslišala močno šumenje v grmovju nad massabielsko votlino. Pogledala sem tja in videla, da se grmovje premika, zadaj pa sem zagledala belo prikazen. Zastremela sem v njo, potem sem pokleknila in začela moliti. Prikazen se mi je nasmehnila in izginila. Moje sovrstnice so se igrale na drugi strani vode in ko sem jih vprašala, če so kaj videli, so mi odgovorile, da niso ničesar videli.

V nedeljo 14. februarja sem se vrnila k votlini in Ona se mi je spet prikazala ob vhodu v votlino. V ponedeljek zjutraj, dne 15. februarja me je prišla že zelo zgodaj iskat gospa Millet s hčerko. Jaz sem bila še v postelji... Ko smo prišle pred votlino, smo poklekile in začele moliti rožni venec. Kmalu se mi je tista bela gospa prikazala in mi namignila, naj se ji približam. Gospa Millet mi je svetovala, da naj prikazen ponudim papir in pero, da bi mi zapisala, kar mi je imela za povedati. Toda prikazen mi je rekla, da ni potrebno, da mi zapiše, prosila me je samo, naj ji ugodim in prihajam k votlini petnajst dni zaporedoma. Gospa Millet mi je še rekla, da naj vprašam prikazen, če ji je moja navzočnost ljuba. Odgovorila mi je, da ji nisem ne ljuba.

CASNIKARJI IN BERNARDKA

Tretji dokument se nanaša na razgovor časnikarja lista »Courrier Français«, ki se začel je z vrsto realističnih opazk in je spisan v tonu finega skepticizma.

»Bernardette je dekletce 14 let, a jih ne kaže več kot deset, tako je slabotna in rahitična. Pozna se ji, da je trpela pomanjkanje. Na njenem bledem obrazu se zrcali milina in dobrot. Oblečena je zelo rečno: ima neke vrste indijsko oblačilo, kateremu se ne pozna več prvotna barva. Čevlji so grobi in ogrnjena je z velikim bombažastim šalom.«

»Kot kaže,« sem ji rekel, »govorijo mnogo o vas. Kakšen občutek imate? Vam ugaja?« »Mi je indiferentno,« mi je odgovorila.

Je uboga, zelo uboga in taka hoče tudi ostati. Če bi sprejela samo polovico darov, ki so ji jih ljudje prinesli, bi že imela majhen kapital. Toda ona je odločno vse odklonila. Tudi jaz sem jo hotel preslepiti in ji govoril o bogastvu, katerega bi lahko pridobila. »Poslušajte, Bernardka,« sem ji rekel, »veste, kaj bomo naredili? Prišli boste z mano v Pariz in v treh tednih boste bogati.« »O ne,« je odgovorila, »hočem ostati uboga.« »Toda otrok moj, to je vendar blaznost, kar vi odklanjate. Saj ne boste prišli sama z mano. Vzeli boste s seboj tudi svoje starše, ki bodo lahko vedno z vami.« Toda Bernardka se ni dala omajati. »Zaman. Nočem in nečem.«

Iz teh besed se še enkrat zrcali vsa čista resnica in iskrenost male Bernardke, ki ni niti za hip oklevala v zvestobi do nebeške Gospe in, čeravno preprosta in nepismena, je s svojo kristalno čisto nedolžnostjo premagala vse tedanje učenjake in velikaše in je postala vredna, da jo je po velikih milostih nebeške Gospe tudi sv. Cerkev prišla med svoje svetnike.

Njeno nestrohnjeno telo počiva sedaj v neverski cerkvi, njena duša pa se veseli večnega gledanja Nje, po kateri je vse do svoje smrti brezmejno hrepenela.

EDEN V DENARNIH TEŽAVAH

V Angliji so organizirali denarno zbirko za bivšega ministrskega predsednika Edenja, ki naj bi bil v velikih denarnih težavah. Če je to res, potem dokazuje njegovo veliko poštenost, da odgovornih položajev, ki jih je imel v državni upravi dolga leta, ni izrabil v osebno korist. Pač zelo pohvalno zanj.

Dr. Miha Krek:

S poti po Evropi

V MONAKOVEM

Gospod Franc Šeškar je sam osemdeset procentni invalid. Gestapovci so ga tako strašno mučili v ječah ljubljanskega sodišča, da so poškodbe trajne. Včasih je po cele tedne privezan na sobo in posteljo. Vendar posveča svoje moči stalnemu posredovanju za slovenske ljudi in oskrbovanju naših beguncev. V Monakovem se ustavijo taki, ki se tajno pretolčejo preko Avstrije iz Slovenije. Tam jim je treba oskrbeti potovanje do taborišča, kjer šele urejajo njihovo usodo in jim dajejo potrebna dovoljenja. Za gotova težka dela Nemčija sprejema rada tuje ljudi, kljub temu da ima svojih nemških beguncev na milijone. Drugi morajo iskati zatočišča kje drugje po svetu. Vselej, kadar pride človek iz taborišča, mu je treba pomagati vsaj za prve dni, dokler ne more sam kaj ukreniti. Gospod Šeškar obiskuje tudi ta-

borišča v Srednji in Vzhodni Nemčiji, dočim v Zapadni Nemčiji more vsaj nekaj tega dela opraviti č. g. Roblek, ki je pa vezan na nemško župnijo. V Monakovem je razmeroma veliko beguncev iz Jugoslavije. Več je srbskih in hrvatskih kot slovenskih. Največ smo ostali v razgovoru z ljubeznivim dr. Pirkmayerjem, bivšim podbanom in prof. ljubljanskega vseučilišča. On vodi sedaj v Nemčiji posle posebne begunske banke, ki ima nalogo pomagati beguncem, ki se naseljujejo tam in potrebujejo sredstva za nova podjetja. Banka je mogla pomagati že tisočerin. Tudi naši ljudje se poslužujejo njenih uslug.

V DRUSTVU FRANCOSKIH PRIJATELJEV JUGOSLAVIJE

Moral sem hiteti nazaj v Pariz, kjer je bilo napovedanih še nekaj sestankov in razgovorov, zlasti pa poseben večer, ki ga je zame priredilo društvo Francozov — prijateljev Jugoslavije. Ta večer sem bil deležen izredne pozornosti, srečal sem mnoge ugledne osebnosti francoske družbe in nekdanje francoske poslanke in druge di-

plomate v Beogradu. Med udeleženci je bilo posebno veliko prijateljev in znancev iz Beograda, ki sedaj žive kot begunci v Parizu.

V ANGLIJI

Predno bi odšel iz Evrope, sem moral še v London. Tam so si slovenski naseljenici v Angliji že oskrbeli lasten dom, kjer imajo svoje organizacije in središče. Tudi mnogi obiskovalci iz Slovenije, ki pridejo k svojim v Anglijo na obisk, se tja zatekajo. Prišel sem ravno na Miklavžovo nedeljo in v dvorani se ujel nekaj naših družin, ki so ostale po miklavževanju, ki so ga našim otrokom priredili tisto popoldne. Slovenske stvari v Londonu neumorno zastopata prof. Franc Sekolec in Drago Lovrenčič. Duhovnik slovenskih naselbin je župnik Ignacij Kunstelj. Taki moške kot je Peter Selak, dr. Jože Jančar in še lepo število drugih jim vrsto pomagajo. Med slovenskimi naseljenici vlada lepa sloga. Uredili so si kulturne, dobrodelne organizacije, kar vzorno. Tudi gospodarsko lepo napredujejo. Mnogi so si že nabavili svoje

IZREDNO SLAVJE V SOLKANU

Na belo nedeljo je Solkan doživel edinstveno cerkveno slavo. Pozdravil je v svoji sredi svojega velikega rojaka, dr. Josipa Srebrnič, škofa, ki je po dolgi letih hotel skupno s svojimi rojaki s pontifikalno, sv. mašo, zahvaliti dobrega Boga za veliko milost 50-letnega mašništva. Pred toliko leti je namreč v cerkvi sv. Štefana, kjer je bil krščen in birman, prišel iz Rima in se tu med domačini prvič zapel novomašniško »Glorijo«. Dosti vode je preteklo pod solkanskim mostom od tedaj in nov rod je zrastle v solkanski vasi, medtem ko je preživeli, danes že 80-letni jubilar, po prvi svetovni vojni zapustil Goriško in se je v Jugoslaviji povzpnil v cerkveni službi od stopinje do stopinje, dokler ga ni v letu 1923. sv. oče Pij XI. imenoval za naslednika velikega Mašničarja na škofijski sedež v Krku.

Solkanci so pod vodstvom svojega g. dekana res krasno ozaljšali cerkev sv. Štefana in se zgrnili v velikem številu okoli svojega visokega rojaka ob tej priliki. Pred cerkvijo ga je glasno in gladko pozdravil zastopnik birmancev, v nabito polnem božjem hramu pa so mu zastopnice birmank povedale, kako so vesele v pri-

čakovanju darov Sv. Duha, ki ga bodo prejeli po njegovih posvečenih rokah. Mogočni in izborni uglašeni pevski zbor je res krasno prepeval med pontifikalno sv. mašo, ki jo je daroval prevzvišeni gospod škof, ob izredno veliki asistenci duhovnikov; med njimi sta bila tudi dva njegova prijatelja, kanonika iz Gorice, ter še dva druga zastopnika goriške duhovščine. Presvitli apostolski administrator, msgr. dr. Toroš, je tudi hotel poudariti slovesnost s svojo navzočnostjo.

V zelo lepem nagovoru je prevzvišeni celebrant svojim rojakom polagal na srce veliko vrednost sv. vere, ki naj jo skrbno ohranijo v svojih srcih, ker se brez vere ni mogoče zveličati. Po pontifikalni maši je sledila sv. birmar več ko 70 otrok; tudi njim je visoki cerkveni knez prav razumljivo govoril o milosti, ki jo bodo od Sv. Duha prejeli.

Bil je za Solkance to res »dan, ki ga je v velikonočni osmini napravil Gospod.« v njih dušni prid in v njih splošno veselje. Vidno vesel in zadovoljen pa je bil tudi visoki slavljeneec sam in se ga bo gotovo z veseljem spominjal, ko bo v daljnem Krku molil za svoje rojake.

DVA PROCESA

Znani proces o Vilmi Montesi gre proti koncu. Po dveh mesecih zaslišanju z različnimi presenečenji se glavni točki procesa niso nič bolj približali kot prej. Vilmina smrt je slej ko prej zavita v temo in negotovost. Le eno je jasnejše, da glavna obtožena Piero Piccioni in Montagna nista zakrivila Vilmine smrti. Vsekakor so za sedaj odložili nadaljevanje procesa do 20. maja. Vsi pa so mnenja, da posebnih novosti od tega slovitiga procesa ni več pričakovati.

Zato pa se je v ponedeljek začel pred porotnim sodiščem v Padovi drug proces, ki bo italijansko javnost zanimal prav tako kot prejšnji. Gre za proces o zakladu iz Donga.

Ob koncu meseca aprila leta 1945 se je pomikala močna avtokolona nemških SS in italijanskih republikov iz Milana skozi Valtellino proti švicarski meji. Vodila je »sabo Mussolinija, njegovo ljubico Klara Petacci in številne zastopnike zadnje fašistične vlade in nemških okupacijskih čet. Računali so, da se bodo prebili v Švico. Zato so vzeli s sabo mnogo dragocenosti in posebno še zaklad ital. državne banke. Računajo, da je bilo morda vrednosti do 80 milijard lir. Znano je, da so na poti partizanske enice napadle to kolono, jo razbile in ujele Mussolinija ter zasedle vse zaklade, ki so jih nosili s sabo. Toda pozneje so bajni zakladi izginili in nihče ne ve kam. Le to je znano, da je tedanji poveljnik čet, ki so zajele Mussolinija in njegove zaklade, Gorreri, dal postreliti kakih 12 oseb, ki so kaj vedele o teh zakladih.

Dolgo časa je o zakladu iz Donga vladal molk. Ko so se pozneje razmere uredile, so začeli poizvedovati, kam so izginile dragocenosti in denar, ki jih je imel Mussolini s sabo, kajti nikoli ni bil o tem izročen noben obračun. Gorreri je medtem postal komunistični poslanec, zato je bilo raziskovanje o vsej zadevi še težje. Toda parlament je Gorreriju vzel parlamentarno imuniteto in sodna oblast je smela začeti s poizvedbami in tudi aretacijami. Toda glavni obtožene Gorreri je zavohal nevarnost in jo pravočasno popihaval v ino-

zemstvo, menda na Češkoslovaško. Doma so aretirali nekaj njegovih pomagačev, ki so sedaj prišli pred poroto v Padovo. Prič, ki jih morajo zaslišati, je kakih 300. Zato računajo, da se bo proces zavlekel na kakšna dva meseca. Vsekakor bo zelo zanimivo, če se bo posrečilo zvedeti za resnico, kdo je one zaklade odnesel in v kake namene so jih uporabili ter zakaj so postrelili one, ki so o zadevi vedeli več kot bi smeli.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

PROF. RAJKO NAHTIGAL — 80-LETNIK

V Ljubljani je praznovati osemdesetletnico rojstva najuglednejši slovenski slavist in jezikoslovec svetovnega slovesa, profesor Rajko Nahtigal. Svojo slavistično izobrazbo je prejel v šoli, slovitega dunajskega profesorja Hrvoja Vatroslava Jagića. Kmalu se je Nahtigal uveljavil med znanstveniki, ki so se pečali s posebnostmi slovanskih jezikov. Postal je predvsem filolog ali jezikoslovec in po dveh letih študijskem potovanju po Rusiji, kjer je še poglobil svoje znanje, je leta 1913 bil izvoljen za rednega profesorja za slavistiko v Gradcu, da nasledil tedaj umrlega prof. Karla Streklo, velikega zbiraleca slovanskih narodnih pesmi. Ob prevratu leta 1918 je Nahtigal sledil klicu svoje ožje domovine in prevzel proforsko mesto na novoustanovljeni ljubljanski univerzi. Poleg vzgajanja mladine je nadaljeval svoje znanstveno delo in njegova knjiga o slovanskih jezikih je danes temeljno delo slovanskega jezikoslovja sploh in jo upoštevajo pri pouku na univerzah v Evropi in Ameriki.

BARAGOVO MISIJONISČE

Med obema vojnama so slovenski lazaristi ustanovili v Grobljah misijonišče, ki je imelo namen, skrbeti za misijonski naraščaj med slovenskim narodom ter tudi drugače pospeševati misijonsko misel med rojaki. Tako so v Grobljah izhajali Kat-

misijoni, se tiskal Misijonski koledar itd. Nemci so ob zasedbi Jugoslavije leta 1941 grobeljsko misijonišče s tiskarno vred uničili. S tem je bil tudi uničen center misijonskega dela in zlasti misijonskih poklicev med Slovenci.

Toda v Argentini je božja previdnost poskrbela, da je misijonsko seme, pregnano iz domovine in uničeno, znova začelo klti. Najprej so se pod vodstvom slovenskih lazaristov beguncev obnovili Katoliški misijoni, ki so gotovo še lepši in bogatejši nego so bili predvojni, ki so izhajali v Grobljah. Toda manjkalo je misijonišče. Sedaj je prišel čas tudi za to. Ko so se v Argentini slovenski izseljenci toliko osamosvojili, da so si postavili lastno vas v Lanusu in drugod druga središča narodnega in verskega življenja, so sprožili tudi misel o obnovitvi slovenskega misijonišča. Misel je postala resnica letos meseca januarja, ko so ob navzočnosti škofa msgr. Rožmana blagoslovili Slovenski dom v Lanusu ter ob njem začeli graditi Baragovo misijonišče, ki naj zanaprej vzgaja in skrbi za slovenski misijonski naraščaj. Mala kapelica ob dvorani Slovenskega doma je prvi kamen bodočega Baragovega misijonišča. Z gradnjo cerkve in misijonske hiše se bo v kratkem začelo. Sedaj že dovažajo in pripravljajo potrebni material.

Namen misijonišča pa ni samo skrbeti za misijonski naraščaj med Slovenci, temveč tudi ostati stalno središče za dušnopastirsko delo med slovenskimi rojaki v Argentini. Zgodilo se bo namreč prej ali slej, da bodo mnogi slovenski duhovniki odšli drugam, ta in oni se bo gotovo vrnil domov, mnogi rojaki pa bodo ostali naprej v novi domovini. Za te bo vedno potrebno, da imajo domače duhovnike. Temu namenu bo odslej najlažje služilo misijonišče s slovenskimi lazaristi.

Denarna sredstva za misijonišče so deloma že zbrali. Prvo vsoto je darovala sestra pok. msgr. Ponikvarja, ki je za misijonišče dala velik del zapuščine po pok. bratu. Poleg tega so se oglašili še razni drugi dobrotniki, ki so tako omogočili, da se je z delom začelo.

Gospodom misijonarjem želimo vsi, da bi se jim velika zamisel kmalu uresničila.

Razpis knjižnih nagrad SKA za leto 1957

Mecen, ki želi ostati neimenovan, je dal s svojim darom Slovenski kulturni akciji možnost, da tudi za leto 1957 razpisuje Božične knjižne nagrade v skupnem znesku 10.000 (desettisoč) argentinskih pesov z namenom, da se poživijo slovensko ustvarjalno delo.

1. nagrade so tri in sicer v zneskih 5.000, 3.000 in 2.000 argentinskih pesov; 2. pripevki morajo biti izvirna leposlovna ali znanstvena dela, ki še niso bila objavljena ali izvajana (roman, povest, drama, zbirka pesmi, novel ali ertice; razprava iz slovenskih domoznanskih področij ali humanističnih ved, pa tudi drugačen izsledek slovenskega znanstvenika); 3. sodelovati more vsak kjerkoli živeči slovenski književnik in znanstvenik razen članov žirije in nagradencev prejšnjih natečajev; 4. rokopis je treba poslati do 31. oktobra 1957 v dveh na stroj napisanih izvodih na naslov: Slovenska kulturna akcija, Alvarado 350, Ramos Mejia, Argentina; 5. rokopisi morajo biti opremljeni s šifro. Pravo ime je treba poslati v rokopisu priloženi kuverti, ki nosi isto oznako kot rokopis. Kuverte se odprejo na dan razglasitve izida, to je dne 22. decembra 1957. Objavljena bodo samo imena nagradjenih avtorjev; 6. Slovenska kulturna akcija bo

Spominu velikega moža (15-letnica smrti prof. Ernesta Tomca)

Te dni mineva petnajst let, odkar je ležal na ljubljanskih žalah ves pokrit z nagelji profesor Ernest Tomec. V orlovski organizaciji je videl v prvem desetletju po prvi vojni, kako postaja slovenska katoliška skupnost v osrednji Sloveniji slabotna. Vnet za Mahničeve ideale in ob podpori Aleša Ušeničnika se je vrgel na podrobno in velikopotezno delo za ozdravljenje razmer v slovenskem katoliškem taboru. Začel je med dijaštvom »Mladce Kristusa Kralja«, ki so postali dijaška Katoliška akcija v Sloveniji.

Bog ve če je imel še kdo med nami toliko zaprek in nasprotovanj kot on! Ko se je začela španska vojna, so »Mladi borci« opozorili na nevarnost, ki preti Sloveniji in Evropi. Slep so ga proglasili za norca. Toda naslednja leta so pokazala, da je imel prav, in vsak kamen, ki ga je on postavil v slovenski katoliški skupnosti, je

postal opora, ko je prišel veliki vihar. Kdor bo pisal zgodovino novodobnega slovenskega katoliškega gibanja, ne bo mogel mimo vsega dobrega, ki je posledica mladčevske organizacije.

»Če Cerkev kje izgublja, ni vzrok v njej,« je učil, »ampak v ljudeh, ki niso storili svoje dolžnosti.« »Speci katoličani niso videli sovraznika... niso slišali klicarja iz Rima... Zato se speci katoličani tudi niso ganili, ko bi bilo treba stopiti v odločno hojo.«

»Sedanji hudi položaj — revolucije, vojne, krize, prodiranje brezboštva — nas ne sme ostrašiti, ne storiti malodušnih. Rus Berljajev pravi: »Revolucije so opomin kristjanom o neizpolnjeni, krščanski dolžnosti. Če torej svojo krščansko dolžnost storimo, pride nov krščanski red na svet.«

Profesor Tomec je zastavil vse sile, da vzgoji vrsto mladih izobražencev, ki se svojega katoliškega prepričanja ne bodo sramovali, ampak se bodo zavedali velikih nalog, ki jih imajo v svojem narodu. Ker je nova doba doba dinamike, ker je moderna aktivnost znanstveno podprta, je pozival dijakke, da ustvarijo v sebi aktivnega, podjetnega, dinamičnega, osvajačnega študenta, ki bo globoko prepričan o potrebi edinosti v katoliških vrstah, o disciplini, o organiziranem in kompaktnem nastopu vseh katoliških sil za dosego velikih ciljev.

Gradil je sredi viharjev in tiho odšel iz kroga svojih zvestih. Vihar je podrl zunanjo zgradbo, toda njegov duh je ostal. Profesor Tomec nas je prav učil, pravilo danes. Njegove smernice bodo brez dvoma tudi v močno oporo vsem, ki jim bo božja Previdnost naložila nalogo obnove slovenske katoliške organizacije po prestanem viharju.

Vatikan in „Primorskega“ bomba

Sobotni »Primorski dnevnik« je »ob robu« prinesel tudi naslednjo notico:

VATIKAN IN ATOMSKA BOMBA

Japonska vlada je poslala profesorja Masatoši Macuhita v zapadne dežele, da bi prepričal velesile o nujnosti ukinitve jedrskih eksperimentov. Tega profesorja je sprejel tudi papež, na razgovoru pa ga je zadržal komaj deset minut. In to kljub temu, da je Masatoši Macuhita kristjan in profesor na neki japonski katoliški univerzi. Iz tega moremo zaključiti, da papežu niso bili bogve kako všeč argumenti tega japonskega profesorja.

nagradjena dela objavila v svojih publikacijah šele po dogovoru z avtorjem; 7. nagrade so izplačljive v Buenos Airesu; 8. materialistično usmerjena dela ne pridejo v poštev; 9. žirijo sestavljajo dr. Vinko Brumen, prof. Lojze Geržinič, Ruda Jurčec, dr. Milan Komar, dr. Branko Rozman in Zorko Simčič. Za presojo znanstvenih del, za katera je potrebna posebna strokovna razglednost, kooptira žirija lahko 1-3 člane. K seji, na kateri se dokončno odloča o razdelitvi nagrad, je povabiti redne in kooptirane člane in imajo vsi enako glasovalno pravico; 10. glasovanje razsodišča je tajno; 11. razsodišče ima pravico proglasiti kako nagrado za samo delno doseženo. Prav tako ima pravico združiti dve ali več nagrad in jih razdeliti. Slovenska kulturna akcija

»Osservatore Romano«, ki prinaša vest o avdienci prof. Masatošija pri sv. očetu, nič ne pove, koliko časa sta se oba razgovarjala. Pove pa, da je sv. oče izročil prof. Masatošiju posebno noto, v kateri obojaja sv. oče uporabo jedrne sile v vojne namene in izražajo svojo zaskrbljenost zaradi posledic, ki bi iz take neurejene uporabe lahko nastale. Poleg tega prinaša nota še seznam raznih papeških govorov in dokumentov od leta 1941 do leta 1956, ki je v njih govora o atomski in jedrni energiji.

Dostavlja pa, da je japonski veleposlanik v Rimu dne 19. aprila naslovil na msgr. Dell'Aquila, namestnika sv. očetu, pismo, v katerem pravi med drugim: »Moja dva sorojaka (prof. Macuhita in njegova žena) sta bila sprejeta v privatni avdienci pri sv. očetu dne 14. aprila. V svoji veliki sreči sta mi priznala, kako zelo ju je začudila očetovska ljubezen, ki tako neprisiljeno seva iz osebe Njegove svetosti, kakor tudi njegovo neprestano

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

prizadevanje za mir.« (»Osserv. Rom.« 25. aprila 1957).

Kako je mogel »Primorski dnevnik« ob teh uradnih poročilih priti do svojih tako izkrivljenih zaključkov? Samo na podlagi izjava znanega sovražnika do Vatikanu in papeža.

Wilhelm Hünermann:

3

Na božjih okopih

Resnična povest prevedena z dovoljenjem založbe Herder

»Gre za našega župnika, za župnika Pruela!«
»Za župnika Pruela?« Začuden je zijal trgovec v dečka. Ko je pa v njegovih očeh opazil vročo prošnjo in hud strah, je vzel suknjo in čepico s kljuke, položil svojo široko roko dečku na ramo in rekel: »No, če je tako, pa kar naprej!«

Župnik Pruel je korakal po ulicah v Poitiers. Pod svojo suknjo je spoštljivo nosil srebrno kapsulo, v kateri je bilo Najsvetejše. Njegove ustnice so se tiho premikale v molitvi. Kadar je nesel sveto popotnico, je vedno molil rožni venec.

Na Joubertovem mostu je lanternale medlo svetila v brezvezdno temo. Pod mostom se je Clain penil in se šumeče valil v dolino. Sicer je bila noč neznansko tiha.

Župnik je korakal čez most, ki je vodil v predmestje Montbernage.

»Ki je za nas težki križ nesel,« so mrmrale njegove ustnice. Tedaj sta nenadoma planili iz teme nanj dve postavi in ga vlekli in suvali proti ograji mosta. Pruel se je le slabo branil z eno roko; z drugo je namreč držal sveto hostijo.

»Smrt tistim, ki nočejo priseči!« je kričal eden izmed razbojnikov.

»V reko s svinjo!« se je drl drugi.

Gotovo bi bila vrgla župnika v reko, da jih ni v zadnjem hipu zgrabila orjaška pest, jih malo sem ter tja potresla in z glavami krepko butnila skupaj. In oglasil se je strašen glas: »Morilec duhovnikov in sramotilec Boga! Vajino vročo kri bom malo ohladil!« Oglašil se je dvojni krik strahu, a tedaj sta že zletela s silnim sunkom oba »rodoljuba« čez ograjo mosta v šumečo reko.

»Za božjo voljo, Cassandre, kaj delate?« je zaklical prestrašeni duhovnik, ki je takoj spoznal Golijata iz Montbernage. »Saj lahko utoneta.«

»Plevel ne pogine,« se je režal trgovec z usnjem. Nato se je pa spomnil, kaj nosi duhovnik s sabo. Takoj je utihnil njegov smeh in spoštljivo je velikan upognil koleno pred Najsvetejšim. »Pridite, spremljam vas,« je zasepetal.

Molče so šli štirje po poti: Odrešenik, duhovnik, trgovec in Robert. Ko pa je župnik Pruel stopil v hišo Fermierove matere, je deček poiskal velikanovo roko in jo stisnil, kolikor je mogel, rekoč: »To ste pa sijajno naredili, mojster Cassandre!«

»Ah kaj!« se je ta smejal, »v zabavo mi je bilo. V veliko zabavo! Sedaj pa teci hitro domov! Jutri boš moral biti zgodaj na nogah.«

»Že vem, ob štirih,« je deček veselo odvrnil. Nato je stekel naravnost domov. Doma je pred vrati stala mati. Bila je vznemirjena, ko je našla Robertovo posteljo prazno in zlasti še, ko ji je debeli Filip povedal, da gre za življenje in smrt.

»Kje si bil, fant?« ga je vprašala, ko ji je Robert pri-

tekkel naravnost v roke. »Zelo si me prestrašil!«

»Nisem mogel drugače, mati. Šlo je za župnika Pruela in za Odrešenika.« In hitro ji je povedal o napadu na mostu.

Robertova mati je globoko vzdihnila: »Le ostani vedno dober in pogumen, otrok!«

In goreče je napravila mlademu božjemu bojevniku križ na čelo.

SKOF IN JAKOBINCI

V kapeli irskega semenišča v Parizu je večna luč ugasnila že pred meseci. Na oltarjih visijo sedaj rdeče zastave. Postave svetnikov krasijo modrobolordeči trakovi. Na tleh so ostudne malke žganja in vina. V oskrnjenem svetišču domujejo jakobinci, ki so tu uredili prostor za svoj klub. Na oltarjih, na obhajilni mizi in po cerkvenih klopih čepijo revolucionarji, pijejo žganje iz zlatih mašnih kelihov in rdeče burgundsko vino iz ciborijev, katere so pokradli iz tabernaklja in zakristije.

»Pijte, bratje, pijte!« je zakričal eden od revolucionarnih junakov, zoprn, kozav človek z rdečo jakobinsko čepico. »Pijte, bratje! Danes je svaht! Vikar Aubert od cerkve sv. Marjete pri Sv. Antonu si je vzel ženico! Bila je lepa poroka, to vam pravim, gosposka poroka! S pajčolanom in vencem na glavi je sedela nevesta ob oltarju; vikar pa je bil v dolgem talarju. Pobožni ljudje od Svetega Antona bi bili od jeze kmalu popokali; to bi morali vi videti! Hudičeva poroka je bila! Toda žganje je dobro. Naj živi Aubert in njegova gospa vikarica! Hahaha!« (Se nadaljuje)

Podražitev plina

Z mesecem marcem je goriško občinsko podjetje za plin, vodo in elektriko povišalo ceno plinu za 2,40 lir za kubični meter. To podražitev bomo potrošniki plina plačali v mesecu maju na plačilni pobotnici meseca aprila.

Ekonomski položaj

V drugi polovici marca je goriška trgovinska zbornica zabeležila v Gorici 160 protestnih menic, v Krmini 25, v Trzinu 91, v Ronkah 12, v Gradski 25, v Dobrodo 2, v Števerjanu 1 in le v osmih občinah goriške pokrajine niso zabeležili nobene protestne menice.

Srednješolci v Rimu

Teden po Veliki noči so bili dijaki naše klasične gimnazije in liceja z g. ravnateljem in nekaterimi profesorji v Rimu na izletu. Izredno lepo vreme je veliko pripomoglo, da je izlet lepo uspel, le premalo časa je bilo, da bi si lahko vse zanimivosti in lepote večnega mesta dobro ogledali.

Praznik vstaje na Goriškem

Kakor po vsej Italiji tako so tudi v našem mestu in podeželju proslavili dan vstaje 25. aprila. Na vse spomenike padlih in na njihove grobove na glavnem pokopališču ter v Pevni so položili vence. Tudi mi smo se ta dan spomnili naših mučencev, ki so žrtvovali svoje življenje za lepšo bodočnost našega naroda, ki bo spričo njihove velike žrtve prav gotovo zasijala tudi našemu izmučenemu in tako preizkušenemu ljudstvu.

Blagovna izmenjava

Goriška trgovinska zbornica je na podlagi videmskega sporazuma o blagovni izmenjavi izdala v preteklem mesecu marcu 56 uvoznih dovoljenj za preko 69 milijonov lir ter 40 izvoznih dovoljenj za 78 milijonov lir blaga.

Himen

V goriški stolnici se je na belo nedeljo 28. aprila poročila gđ. Irena Vetrhova iz znane Vetrhove družine z gospodom Walterjem Bertolinijem. Gospodičino Ireno ne pozna samo goriška dekliška Marijina družba kot svojo zvesto članico, temveč tudi širša javnost, saj se je gđ. Irena že od vsega začetka poveljnega gledališkega življenja na Goriškem rada udeleževala tudi na odru. Večkrat smo imeli priliko občudovati njene lepe odrske zmožnosti in še v slovo od dekliških let je rade volje sprejela glavno vlogo pri zadnji predstavi dekliške Marijine družbe ter nam pretresljivo lepo odigrala Vislavo v drami Vislavina odpoved. Bila je tudi ena najbolj delavnih članic dekliških krožkov ter organizatorka prve počitniške kolonije za članice DK. Danes, ko se od nas poslovlja, se ji za ves trud in požrtvovalnost iz srca zahvalimo ter ji želimo obilo sreče in božjega blagoslova v novem življenju.

Poroka

V cerkvi sv. Ivana v Gorici sta se poročila učiteljica Marija Češut iz stolne župnije v Gorici ter g. Stanko Prinčič iz znane družine Prinčič v Krmini. Obred je opravil č. g. Artur Zalatel iz Gorice.

† Anton Abuja

V ponedeljek je umrl g. Anton Abuja, znani goriški trgovec z vinom. Rojen je bil pred 72 leti v Krmini, kamor so se bili priselili njegovi starši, doma iz Koroškega. Gospe Marici in hčerka naša iskreno sožalje, njemu pa večni mir!

Tombola Zelenega križa

V nedeljo 5. maja priredi goriški Zeleni križ tombolo v dobrodelne namene. Z nabrano vsoto namerava kupiti nov rešilni avto.

Tombola, ki se bo vršila na Travniku ob 20h, bo imela sledeče dobitke: činkvina L 30.000, prva tombola L 60.000, druga tombola L 10.000.

Listki se prodajajo po 50 L. — V služaju slabega vremena se tombola prenese na nedeljo 12. t. m.

Zvezda repatica

Velikonočna zvezda repatica se je res prikazala na našem nebu in mnogi so jo že videli. Njena svetloba je večja kot svetloba ostalih zvezd, vendar ne tako močna kakor svetloba planetov. Zadnje večere se je zelo dobro videla zlasti z goriškega gradu. Videti jo je bilo približno nad kostnico na Oslavju.

Podgora

Vstopili smo v zlati majnik. Dela v naši župnijski dvorani se bližajo zaključku in v kratkem bomo imeli otvoritev. V nedeljo 5. maja bomo praznovali tudi starodavni praznik sv. Gotarda, ki bo letos še nadvse povzdignjen s slovesnostjo srebrne sv. maše, ki jo bo daroval rojak č. g. Ivan Delpin. Ob 10h ga bomo lepo sprejeli in v sprejodu povedli v našo cerkev in že komaj čakamo, da bomo ob tej izredno slovesni sv. maši videli toliko lepega pri oltarju, slišali kaj izrednega s prižnice in tudi uživali vse to, kar naš marljivi zbor pripravlja lepega in novega.

Sovodnje

OBCINSKA SEJA

Preteklo sredo 24. aprila smo imeli novo sejo našega občinskega sveta. Zopet je bilo na dnevnem redu več zanimivih tekočih zadev. Najprej je svet razpravljal o povišanju pristojbin za pogrebe. Toda ob glasovanju so se svetovalci na predlog svetnika Černica iz Rupe izrekli soglasno zoper vsako povišanje, češ da so družine ob smrti kakšnega člana tako in tako hudo udarjene. Povišale pa so se pristojbine za pogrebe izven občine. Tudi grobarja smenjali in sicer je bil imenovan za stalnega grobarja dosedanjí pomočnik. Potem smo se domenili, da uredimo anagrafski urad, ki je v sedanjih časih velike važnosti. Do sedaj je bil urad le zasilen, ker se je naša občina organizirala šele po vojni. V prejšnji mireski občini so pa ves anagrafski urad med vojno zažgali. Tyrčka Marchetti je v tem oziru dala najboljšo ponudbo, zato smo njej zaupali delo.

Kot znano, je naša občina zadolžena za proračun zadnjih dveh let v znesku 5.150.000 lir. Tega bomo sedaj krili, kakor upamo, z dohodki proste cone, ki jih bo zanjeprej deležna tudi naša občina, kot smo zmeraj zahtevali.

Oh koncu je svet rešil še nekatere druge zadeve manjšega pomena.

Našo občino pa težijo še dve veliki skrbi: ena je cesta iz Standreža v Zagraj, druga je voda. To dvojje je treba na vsak način rešiti.

Pevma

V soboto sta stopila pred oltar v naši župni cerkvi učiteljica Lidija Boškin, sedaj službojoča v Dobrodo, in doljanski domačin Viktor Vižintin, podžupan občine v Dobrodo. Želimo jima obilo božjega blagoslova.

Dol

Na velikonočni ponedeljek je prišla prva skupina letošnjih romarjev iz Gorice poromati k fatimski M.B. v Dol. Ko letos obhajamo 40-letnico Marijinih prikazanj v Fatimi, bodo gotovo še marsikateri romarji želeli počastiti Marijo in se priporočiti njej, ki je iz Fatime naznanila svetu pot rešenja.

Pobožni domačini in verni romarji jo častijo v zasilni kapeli v Dolu že odkar

Ali se nam obetajo nove občinske volitve?

Po osmih mesecih občinske uprave so odstopili tržaški župan in ves ožji občinski odbor (demokristjani, socialdemokrati in republikanci). Sedaj smo spet na tisti točki, kot smo bili takoj po volitvah, ko je bilo treba izvoliti župana in občinski odbor. Že takrat si nismo delali upov, da bo novi odbor bogve kako srečno in dolgo upravljal občino, ker ni dobila nobena stranka absolutne večine. Res se je pokazalo, da so imeli občinski svetovalci malo veselja, podpirali tak odbor. Do preloma je prišlo zaradi socialdemokratov, ki kažejo vedno dokaj simpatije do socialistov, ki so bili iz občinskega odbora izključeni. Zdelo se je, kot bi čakali, kdaj bi začeli delati težave. To se je zgodilo, ko so se demokristjani uprli, da bi prišli komunisti v upravno komisijo Aegata. Ko so videli republikanci namene socialdemokratov, so ukazali svojemu zastopniku izstopiti iz občinskega odbora. Tako so prišli socialdemokrati s svojo barvo na dan: Zahtevali so, da se sestavi nov odbor iz demokristjanov, socialdemokratov, iz obeh socialističnih skupin, republikancev in Narodnega gospodarskega gibanja (MEN). Tako je prišlo do krize. Župan in odbor

je romala po župnijah naše škofije. Naj se ji pridruži še veliko število novih častilcev in prijateljev Marijinih, da bi s skupnimi močmi mogli postaviti njej tudi primerno romarsko cerkevico na naši zemlji.

Pretekli četrtek sta si obljubila večno zvestobo Ivana Perie in Anton Berlot, oba iz naše župnije. V cerkvi je bilo zelo slovesno, otroci so jima prepevali, da je bilo veselje še večje. Novoporočencema naša voščila, naj ju ljubi Bog spremlja vse življenje.

Enako voščimo tudi onim, ki so se prav te dni poročili izven domače župnije.

Jamlje

Že dolgo nismo videli nobenega para v naši cerkvi, sedaj pa sta se odločila, da stopita v sv. zakon domačina, učiteljica Marija Pahor in Aldo Stanič, uradnik v Trzinu. Domači pevski zbor se je poslovil od svojih bivših članov z lepim petjem v cerkvi. Krog njunih prijateljev in znancev je zelo velik in vsi jima kličemo: Bog ju živi vse dni!

Posredovanje za CRDA

Na zadnjem sestanku, ki so ga imele sindikalne organizacije v Trzinu, so vse državne zveze kovinarjev sklenile, da bodo uradno intervenirale pri predsedstvu IRI in Finmeccanica ter pri ministrstvu za delo v Rimu z zahtevo, da ministrstvo čimprej začne pogajanja za rešitev spora, ki traja v Trzinu z ladjedelnih žr nad petdeset dni. Ministru za delo so organizacije v ta namen izročile spomenico, kjer so navedle glavne vzroke spora. Minister je delegaciji zagotovil svojo pomoč.

Velik požar v Krmini

V četrtek 25. aprila je izbruhnil požar v mizarski delavnici Alda Planinšiča in mu povzročil za 1 milijon in 100 tisoč lir škodo. Požar se je razširil tudi na delavnico proizvajalca kita Aleksandra Omera, kjer je tudi povzročil za par milijonov lir škodo. Poslopje, kjer sta bili nastanjeni obe delavnici, je požar skoro uničil. Goriškimi in krminskimi gasilcem se je po velikem trudu posrečilo omejiti požar, da se ni razširil še na druga poslopja.

Novi župnik v Gradežu

Nedelja 28. aprila je bila za Gradežane nadvse pomemben in lep praznik. Dobili so novega župnika v osebi preč. g. msgr. Silvana Faina. Njegov prihod na gradeško laguno so pozdravili z vso prisrčnostjo, kot zmorejso dobri in pobožni gradeški ljudje. Pripravili so mu sprejem, ki je šlišč nekdanjim slavnostnim sprejemom velikih oglejskih patriarhov. Že iz Gorice je novega župnika spremljala kolona avtov in korier, v Belvederu pa so ga pozdravili prvi Gradežani na motorjih in na stotine okinčanih čolnov. Msgr. Fain je nato nadaljeval pot do Gradeža po morju in v gradeškem pristanu ga je pozdravil župan mesta ter mu izrekel dobrodošlico. V slovesnem sprejedu je nato novi župnik vkorakal v stolno cerkev, kjer ga je že čakal goriški nadškof, ki ga je po uradni izročitvi cerkve in župnije predstavil ljudstvu. Sledila je slovesna sv. maša, med katero je novi župnik imel svoj prvi govor. Zahvalil se je vernikom za tako veličasten in prisrčen sprejem in obljubil, da bo v svoji novi službi skušal biti vsem vse.

niki so pretekli petek (26. t. m.) podali ostavko.

Kaj sedaj? Najbolj enostavna pot bi bila, da bi pred novimi volitvami župana in odbornikov prišlo do predhodnega sporazuma med strankami, kar so demokristjani skušali zaman doseči. Sedaj pa ne preostane drugega, kot ves postopek lanskega leta, to je najmanj petero poizkusov, izvoliti najprej župana. Pri prvih volitvah mora prodreti novi župan z absolutno, nato z relativno večino. Nato se voli odbor.

Možnosti sta dve. Lahko bi se stranke, ki so proti demokristjanskemu kandidatu za župansko mesto zedinile za svojega kandidata ter ga izvolile vsaj z relativno večino glasov. Pri tem je malo verjetno, da bi šli mislovi in komunisti skupaj. Toda tudi socialdemokrati bi imeli verjetno pomisleke, zediniti se s komunisti. Tako je še vedno verjetno, da bo novi župan demokristjan, in sicer kandidat, za katerega bi se demokristjani zedinili. Doslej ni nikakega indicija, da ne bi demokristjani spet volili za inž. Bartolija. Podobno bi veljalo o občinskem odboru.

Pri tem gre za to, ali bodo v novem odboru samo demokristjani ali morda tudi liberalci ali republikanci ali celo social-

demokrati. Gre pri tem za to, ali si stranke res želijo, da se položaj razčisti z novimi volitvami ali ne. Možno je namreč, da je grožnja z volitvami pri vseh strankah samo prazna beseda. Volitve stanejo, blagajne pa so več ali manj povsod prazne. Ljudje pa so vednih volitev siti.

Vprašajmo pa se, ali je brez volitev kak pameten izhod. Tudi, če pustijo ostale stranke naprej upravljati občino demokristjanom, ne bo uprava nič lažja kot doslej. Težko si je predstavljati, da bi se stranke zmogle premagovati in ne delati težav vladajoči stranki, četudi je ta v manjšini. Doslej je to šlo z veliko muko in težavo samo osem mesecev. Če bi se stranke odločile za naprej za taktiko potrpežljivega sodelovanja, potem ni imelo smisla, povzročiti sedanjo krizo.

Morda nima nobena izmed strank odkritosrčne želje, uveljaviti zahtevo po novih volitvah. Toda položaj sam je tak, da lahko do volitev kljub temu pride. Tako bi potem imeli tja proti zimi nove občinske volitve. Če bi sedaj z raznimi pogajanjmi napravili mnogo časa, preden bi prefektura imenovala komisarija, bi moglo priti do volitev tudi pozneje. Tako bi se lahko zgodilo, da bi imeli v Trstu približno ob istem času občinske in državno-zborske volitve.

Volitve bi bile prilika, da bi se kaka zadeva razčistila. Tako bi morali socialdemokrati pokazati, v čem se razlikujejo od socialistov, s katerimi v Trstu silijo skupaj; sicer bi jim volitve utegnili postati nezvesti. Tudi titoveci bodo pred izbiro. Tako imenovana Neodvisna socialistična zveza vstopa med italijanske socialiste. Ali bo to veljalo tudi v Trstu in tudi pri volitvah. Treba bo pokazati barvo in ne bo dovolj udrihati po Slovenski listi in dr. Agnelettu.

Koncert v avditoriju

V avditoriju v Trstu je 16. aprila nastopil pevski zbor visokošolcev iz Münstra na Westfalskem. Ta pokrajina je od vseh nemških najbolj katoliška. Znano je, da se je tamkajšnji škof in kardinal von Galleu zelo upiral nacizmu.

Visokošolci in visokošolke so v prvem delu peli šest cerkvenih pesmi, nemških in latinskih; v drugem delu pa poleg Brahmsa in Orffa, po eno rusko, francosko in angleško pesem ter nekaj nemških narodnih.

Predvajali so vse pesmi lepo in občuteno. Ves nastop je bil preprost in priku-pen, nič ni bilo gledališkega. To so pač ljudje, pri katerih prevladuje duh nad zunanjostjo. Od take mladine pričakujemo po pravici lepšo bodočnost.

Pasja modrost

V prostorih tržaškega velesejma se je vršila razstava pasjih plemen, na kateri se je posebno odlikovala mala »Pega« kodraste pasme. Presenetila je občinstvo s svojo izredno sposobnostjo. Zna računati, pozna mesece in dneve v tednu in štiri letne čase. Razume zemljepis, pozna nebesna telesa, barve, številke na uri, razločuje moški in ženski spol in končno čita celo časopise.

Zares srečna Peg, če pomislimo, da je na svetu še toliko analfabetov, za katere se nihče ne briga, da bi jim posvetil vsaj drobec tiste pozornosti, ki jo srečna psička v toliko meri uživa.

Žrtev poklica

Kot žrtev svojega poklica je umrl 14. aprila dobro znani tržaški radiolog J. Gortan. Že od leta 1940 je nosil označbo velikega invalida na delu, zaradi 55% zmanjšanih delovnih zmožnosti. Radijsko izžarevanje mu je povzročilo poškodbe, vsled česar se je moral podvreči amputaciji raznih členov na rokah.

Pokojni doktor Gortan je imel 65 let. Studiral je medicino na Dunaju. Kot prostovoljni asistent je pričel svojo prakso pod vodstvom svojega strica Maksa Gortana, primarija radiološkega Instituta v tržaški splošni bolnici. Med tem je izpopolnjeval svoje znanje med najbolj priznanimi strokovnjaki kot je radiološki pionir dr. Holzknecht na Dunaju, pri univerzitetni kirurški kliniki v Tuebingenu ter pri »Allgemeinen Krankenhauses« prof. Schlesinger na Dunaju.

V teku 37 let svojega poklica je dr. Gortan v svojem zavodu izvršil 93.240 radioloških preiskav.

Njegovo delo nadaljuje dr. Julij, sin pok. dr. Gortana.

Rojan

Ker je bilo zadnji čas pri nas precej novic, smo odložili na ta teden poročilo o prireditvi na oljčno nedeljo. Naše igralko so nam pokazale prelepo Sardenkovo igrato Mater Dolorosa. Igra kaže, kako je Marija spremljala Jezusovo delo in kako mu

je bila blizu v njegovem trpljenju. Igralke so se v svoje vloge zelo uživale in igrado dobro podale. Zlasti težka je vloga Marije, a naša Gabrijela se je ni ustrašila in potrdila sloves izkušene igralko. Z igrasmo bili zelo zadovoljni, ker nas je lepo vpeljala v skrivnostni velikega tedna.

V maju bomo imeli šmarnično pobožnost zvečer ob 8.20.

Na belo nedeljo sta si v naši cerkvi obljubila večno zvestobo gđ. Nives Ferfolja in g. Macuka Izak. Poročil ju je ženinov brat g. Stanko Macuka. Poročenca je spremlila v cerkev velika skupina prijateljev in znancev. Bog naj jima nakloni veliko sreče in zadovoljstva v novem stanu.

Škedenj

Z besedami: Mati, Domovina, Bog, smo škedenjci 25. aprila zaključili svoj 8. in za letošnjo sezono zadnji kulturni večer. Č. g. kaplan je za to priliko povabil g. prof. Peterlina. Topla, prepričevalna profesorjeva beseda nam je segla prav do srca. Čutili smo, da more tako govoriti samo pošten, značen Slovenec, ki ga ni omakeževal noben politični veter, pa naj je pihal od katere koli strani. Prav zaradi tega je razumljiv njegov zdravi optimizem, ki je bil tako nalezljiv, da smo se ga menda prav vsi nalezili. Slovenec, ki se ni oddaljil od idealov: Mati, domovina, Bog, ne bo doživel razočaranj kot jih doživljajo oni, ki se oklepajo idealizmov, kateri vodijo v slepo ulico razočaranj, in se prej ali slej razblinijo.

Prekoristna so taka srečanja zlasti sedaj, ko so se pojuni že zelo razčistili in tudi naša mladina lahko že sama presodi, kateri so resnični dobrotniki naroda, ali tisti, ki ne napravijo koraka, če niso zato plačani, ali pa tisti, ki nesebično skrbijo, da lučko vere ohranijo živo v sebi in svojih bratih v znamenju trinoma: Mati, Domovina, Bog!

V imenu škedenjske mladine in udeležencev se gospodom predavateljem letošnjih večerov toplo zahvaljujemo za kulturni užitek, ki so nam ga nudili ob prijetni, domači slovenski besedi, in upamo, da jih v jeseni zopet vidimo.

ANTE PAVELIČ JE IZGINIL

Potem ko je argentinska vlada na jugoslovansko zahtevo izdala ukaz za aretacijo Ante Paveliča, je on v četrtek 25. aprila zjutraj izginil neznano kam. Poveljnik policije zatrjuje, da je bila hiša, kjer je Pavelič prebival, močno zastražena, tako da bi bil beg skoraj nemogoč. Njegov beg je potrdila tudi hči Mariica Pšeničnik, ki je stanovala z možem in dvema otrokoma pri očetu. »Moj oče je izginil,« je dejala, »in mi smo zelo zaskrbljeni.« Ko so jo vprašali, če domneva, da so očeta morda ugrabili, se je samo nasmešnila. Ni vedela povedati, kdaj in kam je oče izginil.

OBVESTILA

Z BOLNIKI V LURD. Od 26. junija do 3. julija priredi UNITALSI posebno romanje za bolne in zdrave iz Trsta v Lurd. Bolniki bodo potovali s posebnim vlakom (vlak viola A), zdravi prav tako v posebnem vlakcu (vlak viola B). V Lurdu se romarji ustavijo 5 dni. Vpisovanja se zaključijo dne 20. maja. Interesenti se lahko prijavijo: Goričani pri don Ennio Tunu, Corte S. Ilario 7, Gorizia; Tržačani pa: p. Egidio Barbutani, Via del Collegio 6, Trieste. Tam dobe tudi nadaljnja pojasnila.

ŠMARNICE V GORICI so letos ob 6h v stolnici, zvečer ob 8h pri Sv. Ivanu.

RODITELJSKI SESTANEK. Ravnateljstvo Strokovne šole v Gorici javlja, da bo na željo staršev v tem šolskem letu še en roditeljski sestanek in sicer v nedeljo 5. maja ob 10. in četrt v prostorih Strokovne šole v ulici Randaccio.

RAVNATELJSTVO Višje realne gimnazije s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da je treba vložiti prošnje za zrelostni izpit od vključno 6. maja; za sprejemni izpit v klasični licej in vstopne izpite za ostale razrede do 15. maja. Pojasnila daje tajništvo Višje realne gimnazije v ulici Lazzaretto Vecchio 9/II vsako dopoldne od 10-12. ure.

DAROVI ZA ALOJZIJEVIŠČE: N. N. iz Gorice 5000; M. Z. iz Gorice 1000; F. P. 2500 lir.

Bog plačaj!

O G L A S I

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici